

Het geheim achter de glimlach van de
Mona Lisa

Het geheim achter de glimlach van de *Mona Lisa*

Geschreven door Johan van Sprundel

© 2025 J.G.A.A. van Sprundel

Auteur: Johan van Sprundel

Jaar van uitgave: 2025

Vormgeving: B.Corten en G.J.A.A. van Sprundel

ISBN: 9789403798332

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, geluidsband, elektronisch of op welke wijze dan ook, zonder schriftelijke toestemming van de uitgever.

Even voorstellen:

Laurent Leclercq: tweelingbroer

Sophie Leclercq: tweelingzus

Robert Leclercq: vader

Charlotte Leclercq: moeder

Leonardo da Vinci: kunstenaar

Lisa Gherardini: *Mona Lisa*

Jean de Perigord: kunsthandelaar

Gilbert: knecht

Giuliano de Medici: man van *Mona Lisa*

Het is een mooie zomerse middag eind juni 1911, de laatste uurtjes van het schooljaar zijn aangebroken voor de leerlingen van het Sint Michielscollege. Deze school ligt in de wijk Le Marais, een prachtige wijk in het centrum van de stad Parijs. Een wijk zonder veel bezienswaardigheden maar een wijk waar het leven goed en rustig is. Het heeft iets middeleeuws gehouden en dat in een steeds groter wordende stad. De leerlingen zijn uitgelaten want de zomervakantie staat voor de deur.

In de zesde klas is juffrouw Bardet bezig om samen met de leerlingen de bankjes op te ruimen. Juffrouw Bardet is een jonge blonde slanke dame van eind twintig, die met heel veel plezier de leerlingen dit schooljaar heeft begeleid. De leerlingen vinden juffrouw Bardet ook een aangename en verfrissende leerkracht. De voorbije jaren waren ze wel wat anders gewend. Toen kregen ze les van een oude, hele strenge broeder, die niet vies was om lijfstraffen uit te delen. Broeders en nonnen verzorgden over het algemeen het onderwijs op de scholen in heel Frankrijk.

Nee, dan was juffrouw Bardet een geschenk uit de hemel. Zo vroeg ze aan ieder van de leerlingen of er plannen waren voor de komende vakantie.

‘En Julien, wat ga jij doen?’

Julien Bernard vertelde aan haar dat hij met zijn ouders en zijn zusje met de trein naar Marseille op vakantie zou gaan. Ze waren nog nooit eerder met de trein zo ver weggeweest en Julien zei tegen de juf: ‘Deze reis ga ik wel heel spannend vinden omdat mijn zusje voor de allereerste keer met de trein mee gaat en dan ook nog best wel ver.’

De juf antwoordde: ‘Het zal allemaal best goed komen, en kijk je ogen uit want met de trein reizen is heel ontspannend en je ziet hoe mooi het Franse landschap is... En Jean, wat ga jij zoal doen de komende weken?’

Voor Jean Alban betekent vakantie dat hij op het land gaat werken. Samen met zijn broer en zus zullen ze de komende weken

op het land de oogst van hun ouders binnenhalen. Jeans ouders zijn immers boer en verbouwen graan. Jean antwoordde: 'Net als alle jaren daarvoor juffrouw; De oogst binnen halen.'

De Alban's hebben een hechte familieband en de kinderen vinden het dan ook helemaal niet erg om met pa op het land te werken.

Pauline Forget geeft aan dat ze met haar ouders naar haar opa en oma zal gaan. Opa en oma wonen in Brussel en het is een hele belevenis om van het dorp waar ze woont naar de grote stad Brussel te reizen. De familie Forget is niet onbemiddeld en papa heeft een auto weten te kopen. In die tijd is het bezit van een auto alleen weggelegd voor de gegoede klasse. Met deze auto, een zwarte Delahaye, waarin plaats is voor het gehele gezin en een echt Frans fabricaat, zullen ze de reis naar Brussel aanvangen.

'En, Roland, wat wil jij gaan doen, de komende weken?' vroeg de juf.

Roland zei: 'Ik ga lekker veel tennissen met mijn vrienden.'

De vader van Roland, de heer Liboton, is een tennisleraar en geeft zijn zoon dan ook regelmatig les. Het is echter niet zo'n vader die dwingend zijn zoon laat tennissen, maar vader vindt het allerbelangrijkste dat Roland er plezier in heeft. Tennis is in Parijs een sport die sterk in opkomst is en zeker voor de gegoede burgers. Laurent is een van de vrienden van Roland en samen spelen ze vaak een wedstrijdje. Ze zijn allebei even sterk en de ene keer wint Laurent en dan weer Roland. Maar samen tennissen geeft beide jongens veel plezier, dus zijn ze regelmatig op de baan te vinden.

'En?' vroeg juffrouw Bardet aan Laurent en Sophie Leclercq. 'Wat gaan jullie doen, naast het helpen van jullie papa, tijdens deze vakantie?' (de juffrouw wist namelijk uit de voorbije ouderavonden, dat deze tweeling heel veel plezier heeft in het helpen van hun vader, die een hele goede restaurateur van schilderijen is).

Sophie, de jongste van de tweeling, maar wel de rapste van de tongriem gesneden, zei: 'Ik ga op blokfluitles en mijn broer gaat zijn leesvaardigheid met mamma's hulp verbeteren.' Ze lachte daarbij guitig, want ze wist dat Laurent een hekel had aan lezen. Hij doet liever aan tennissen, want tennissen is zijn eerste passie. Hij oefent zo vaak hij maar kan, samen met zijn vriendje Roland, op het tennispark. Het is een groot tennispark met wel tien gravelbanen, dat in de buurt van Montmartre ligt. Ze hebben samen ook les van Yannick Noah, een tennisleraar, die er alles aan doet om dit spel met enthousiasme over te brengen.

'Kijk, kijk,' zei de juffrouw, 'op deze manier is de vakantie naast een leuke ook nog eens een nuttige periode voor jullie.'

Deze laatste schooldag op het Sint Michielscollege is voor de leerlingen van de zesde klas ook de laatste dag op deze school. Het Sint Michielscollege is een statig gebouw dat werd gebouwd in begin 1850. Het gebouw heeft iets mysterieus en toch ook een strenge uitstraling. De school geeft huisvesting aan meer dan 500 leerlingen en is een grote katholieke school, waar broeders en nonnen de boventoon voeren.

Het is ook een indrukwekkende school. De school maakt duidelijk onderscheid tussen de lagere en hogere klasse van de maatschappij. Als je ouders arbeider of arm zijn, en dat is bij de meeste ouders het geval, dan is er aan het college geen plaats voor hun kinderen. Maar als ze van gegoede of rijke ouders afkomstig zijn, dan ontvangt het college de leerlingen met open armen.

Aan het begin van elk schooljaar sprak het hoofd van de school de leerlingen toe en gaf ze dan ook steeds de boodschap mee dat er een strenge discipline zou worden gehanteerd en daarmee probeerde hij de jongste leerlingen van het eerste schooljaar de nodige schrik in te boezemen. Tijdens het verstrijken van het schooljaar werd deze discipline wat losser en aan het einde van het schooljaar hadden de broeders en de nonnen al veel

gezag ingeleverd. Dit kwam eigenlijk omdat ze niet werelds waren en de wat oudere leerlingen vindingrijk waren.

Naast de geestelijke leraren en leraressen werd er zo nu en dan een burgerlijke leerkracht aangenomen, die dan voor de klas kwam te staan om de kinderen les te geven. Een daarvan was juffrouw Bardet. Zij had deze functie gekregen omdat er plotseling een non was uitgetreden en de schande over zich heen had gehaald. Deze non was verliefd geworden en moest onmiddellijk de school en het klooster verlaten. Juffrouw Bardet was op het juiste moment op de juiste plaats aangekomen in het Michielscollege. Het lesgeven zat haar in het bloed. Naast de discipline, die zij wel kon handhaven op een zachte en elegante wijze, was er ook tijd voor sport, spel en muziek. Zij had haar eigen aanpak, en die manier van lesgeven was aantrekkelijk voor de leerlingen. Haar leerlingen presteerden dan ook bovenmatig goed. Het was een fijn leerjaar geweest en juffrouw Bardet zou deze klas wel gaan missen.

Aan het einde van de middag is het de gewoonte om met een fotograaf een klassenfoto te maken. Deze foto van het hoogste leerjaar wordt dan, zoals elk jaar, in de grote hal aan de muur gehangen en is zo voor de volgende leerlingen uit latere jaren goed zichtbaar. Zo kunnen de leerlingen van deze klas later terugzien met wie ze allemaal in de klas hadden gezeten en wat er van hen geworden was mochten ze elkaar jaren later bij een reünie weer zien en spreken. Het nemen van een klassenfoto is een hele onderneming. Alle kinderen moeten immers op de foto komen. Dit schooljaar zaten er maar liefst 32 kinderen in de klas van juffrouw Bardet.

Het is die middag zeker 30 graden Celsius, als de fotograaf met zijn toestel aankomt en alvorens hij alle leerlingen op de juiste wijze heeft geformeerd, is hij zeker twee liter zweet kwijtgeraakt. Het zweet gutst van zijn voorhoofd af en onder zijn armen zijn de zweetplekken zeer goed zichtbaar. De fotograaf doet dit al jaren

en steeds weet hij er een hele mooie en scherpe foto van te maken. De leiding van het Sint Michielscollege heeft vertrouwen in de fotograaf en hij heeft dit vertrouwen in al die voorgaande jaren nog nooit beschaamd.

De flits gaat af en alle leerlingen zijn, nadat de foto is genomen, vrij om te gaan. Het schooljaar is voorbij en het is vakantie. Zo gaat de zesde klas van 1911 van het Sint Michielscollege op die warme zomermiddag in Parijs uit elkaar en de leerlingen volgen hun eigen weg. Ze moeten iets van hun toekomst zien te gaan maken.

Veel van hen weten nog niet wat ze na de grote schoolvakantie zullen gaan doen. Een groot aantal gaat direct werken op kantoor of in de fabriek, maar Laurent en Sophie, zij weten het wel. Zij gaan na de vakantie beiden verder studeren en het is voor broer en zus dan de bedoeling om zich, net als vader, in de kunst verder te verdiepen. Kunst en geschiedenis lopen als een rode draad door de familie Leclercq. Vader heeft ze ingeschreven in Beaux de École nationale supérieure des Arts. Beiden zijn ook toegelaten om in september van dat jaar hun opleiding te mogen starten. Op zich was het niet zo moeilijk geweest om de kinderen ingeschreven te krijgen. Vader is zijn hele leven al verbonden met de schilderkunst en moeder heeft ook een verleden in de kunst. Haar ouders runden, zolang ze zich kon herinneren, een antiekzaak in Montmartre, een wijk in de stad Parijs. Kunst en geschiedenis, de kinderen hebben dit van jongs af aan meegekregen. Dat zij ook dit pad gaan bewandelen mag dan ook geen verwondering wekken.

Parijs, een prachtige stad, snel groeiend en in volle ontwikkeling. Er wordt veel gebouwd en de stad trekt veel mensen van alle delen uit Europa naar zich toe. Parijs is de stad in Frankrijk waar men wil leven en zich wil ontwikkelen. Er heerst een algemene welvaart en er is een enorme positieve ontwikkeling van de kunst en de wetenschap. De mensen lopen er verzorgd bij en

aan alles kun je merken dat de jaren van de industriële revolutie veel mensen gelukkig maken. De betere klasse heeft dan ook behoorlijk wat te besteden en het uitgaansleven floreert als nooit tevoren. Kunstenaars vinden in Parijs inspiratie en vormen praatgroepjes en treffen elkaar dagelijks op Montmartre en in horecagelegenheden.

Direct nadat school uit is, lopen Laurent en Sophie met het zonnetje in de rug naar huis. Het is windstil. Laurent en Sophie Leclercq wonen in de wijk Montmartre, een wijk met diverse kronkelende straatjes en de wijk eindigt op een heuvel, boven in Parijs. In deze wijk verblijven veel kunstenaars die hun kunstwerken daar proberen te verkopen. Montmartre straalt op die dag, het is er gezellig druk. De kunstenaars hebben hun stalletjes prachtig opgetuigd met kleurrijke rode tentzeilen om zo de vele toeristen en voorbijgangers te lokken en op deze manier hun schilderijen, aquarellen, beeldhouwwerken, boeken en antieke voorwerpen aan te prijzen. In deze tijd van het jaar is het ook op de terrassen een komen en gaan van toeristen. Er spelen muzikanten met accordeon en er zijn acrobaten die de moeilijkste evenwichtskunsten vertonen, en zeker niet te vergeten de zangers die op La Place du Tertre zich van hun beste kant laten horen.

Zo staat daar een operazanger, een man van rond de vijftig jaar, al behoorlijk kalend, ietwat te veel overgewicht maar wel chique gekleed, en dat in deze warme omgeving, die de mensen aanspreekt. Hij vraagt aan voorbijgangers: 'Wat voor lied en uit welke opera, zou jij willen horen?'

Veel omstanders lopen door, maar een enkeling raakt in gesprek met deze zanger en vraagt hem dan een lied ten gehore te brengen. Als hij begint te zingen krijg je direct kippenvel, want de man heeft werkelijk een prachtige volle stem, die veel luisteraars tot tranen toe beweegt. Op deze manier verdient de operazanger in de zomer ook nog wat bij, want de operavoorstellingen zijn niet

in deze periode van het jaar, maar in het najaar, winter en vroege voorjaar.

Laurent en Sophie lopen over de met kinderkopjes verharde straat naar boven met aan de rechterkant een stenen walmuur. Boven deze walmuur groeit er stevige begroeiing die dient om het geluid van de stad, die daar beneden ligt, wat te dempen, en aan de andere kant van de straat staan de uit betonblokken opgetrokken woningen met hele kleine raampjes. Waarschijnlijk om zo veel mogelijk warmte buiten te houden en in de winter zo veel mogelijk verlies van warmte tegen te gaan. De hele wijk ademt een Franse sfeer uit van warmte, romantiek en is een plek om weg te kunnen dromen. In deze wijk komt zo veel talent en artistiek vermogen bij elkaar, dat het niet voor niks een geweldige trekpleister is voor de vele toeristen en avonturiers. Dit ademt leven.

Onderweg komen ze hun klasgenootje Julien Bernard tegen. Julien woont vlak bij de familie Leclercq. Julien spreekt Sophie aan en vraagt: 'Heb je zin om morgenmiddag bij mij thuis te komen spelen?'

Sophie zegt: 'Wat zullen we dan gaan doen?'

Waarop Julien antwoordt: 'Laten we verstoppertje doen en als jij zin hebt Laurent, dan kom je toch ook gewoon mee.'

'Nou,' reageert Laurent, 'dat lijkt me hartstikke leuk. En wat denk jij ervan, Sophie? Zullen we dan morgen naar Julien gaan?'

'Prima,' zegt Sophie.

'Dus dan tot morgenmiddag,' zegt Julien.

En zo lopen de kinderen elk naar hun eigen huis toe.

Het huis van de familie Leclercq in Montmartre is een statig herenhuis op een hoek van La Place du Tertre. Als je eenmaal, na veel trapjes te hebben gelopen, op La Place du Tertre aankomt, dan heb je een schitterend uitzicht over de stad Parijs. Dit maakt de wijk Montmartre dan ook een zeer geliefde wijk in de stad met zijn pittoreske winkeltjes en restaurants. Wanneer Laurent en

Sophie, vanuit hun huis, naar boven kijken, zien ze aan de top van de heuvel de monumentale kerk de Sacre Coeur. Deze kerk, die vooral opvalt door haar fel witte uiterlijk, is in feite een herdenkingssymbool ter nagedachtenis aan de slachtoffers die vielen in de Frans-Duitse oorlog van de vorige eeuw. Sophie komt niet vaak bij de kerk omdat er veel treden beklommen moeten worden om er te geraken. Sophie is niet zo'n traploper. Ze moet om naar school te komen 's ochtends elke dag de heuvel af en na schooltijd de heuvel weer op. Daardoor is er nog weinig animo over om dan ook nog naar de top van de heuvel te klimmen. Sophie vindt het dan al snel genoeg, dat trappen klimmen. Nee, Sophie vindt haar passie in muziek.

Het huis op de hoek is aan de voorkant voorzien van glad stucwerk. Al de huizen in de wijk zijn gladgestreken. Maar het hoekhuis van de familie Leclercq onderscheidt zich erin dat deze woning prachtige gemetselde ornamenten heeft. Deze ornamenten dienen als decoratie en geven de woning extra cachet. Bovendien heeft deze woning aan de buitenkant bij alle kozijnen blinden, die bij slecht weer of heel warm weer dicht kunnen om zo de weersinvloeden buiten te sluiten. De kleur van die blinden is donkerblauw, hetgeen direct opvalt. Schuin tegenover hun huis staat er een klein maar pittoresk restaurant. Dit restaurant heeft een hele mooie en gevarieerde seizoenkaart. In het tijdperk van de *Belle époque* komen hier veel vaste gasten die veelal uit de wijk zelf komen om te lunchen of te dineren. Het is dan ook een centraal punt in de wijk waar de gasten elkaar goed kennen en waar menig verhaal wordt verteld. Doordat de mensen elkaar goed kennen is het ook een ontmoetingspunt waar roddels niet onder de tafel blijven.

Als je het huis van Leclercq binnenkomt, loop je in de hal direct tegen een imposante houten trap aan. De hardhouten trap met mooi houtsnijwerk is een enorme blikvanger. Vanuit de hal loop je links naar de woonkamer. Deze kamer ademt een art

nouveau stijl uit met rijke kleuren, weelderige prenten, beeldjes uit Afrika en op de vloer warme oosterse tapijten en passende meubels. Achter de woonkamer ligt de eetkamer en daar direct achter is de keuken. Deze keuken is een moderne keuken met koperen potten en pannen boven het fornuis. Laurent en Sophie hebben ook elk een eigen slaapkamer. De slaapkamer van Sophie is decoratief geschilderd met plaatjes van paarden. Haar kamer ligt vol met poppen en dierfiguren. Er staat midden in haar kamer een mooi hemelbed vol met zachte kussens. De kamer ernaast is van Laurent, een ietwat saaie kamer. Ook hier staat een hemelbed midden in de kamer. Maar deze kamer is slordig met hier en daar wat boekjes die op de grond liggen en waar in de hoek een groot houten hobbelpaard staat. Je kunt aan alles zien dat de familie Leclercq van goede komaf is en dat ze tot een van de welgestelde families horen. Ze leven echter een normaal en niet buitensporig leven en zijn graag gezien in de wijk waar ze wonen.

Zo had de opa van de tweeling lang geleden een weeffabriek in de textielindustrie. Hij was destijds klein als eenmanszaakje begonnen met weeframen, waar alles met de hand moest worden ingebracht, maar door de opkomst van de weefmachines was zijn onderneming steeds groter geworden. De opkomst van deze machines was een gevolg van de industriële revolutie die in de negentiende eeuw overwaaid vanuit Engeland naar Europa. Opa Leclercq had al snel ingezien dat hier grote kansen lagen en hij investeerde in een aantal nieuwe weefmachines. De fabriek stond in de Belgische stad Gent. De stad Gent maakte een enorme bloeiperiode door en in de fabriek van opa werkten wel 150 mensen aan die weefmachines. Opa Leclercq was een man van aanpakken en had ook een levensmotto voor de jeugd. Hij zei steeds: 'Leer zo veel mogelijk en grijp zo hoog als je kunt, want terug kun je altijd nog.' Nadat hij zijn fabriek had verkocht (zijn kinderen hadden geen zin om in de sporen van hem verder te gaan), verhuisde hij met zijn vrouw en de twee kinderen Robert en

Jeannette vanuit Gent naar Parijs. Parijs was de stad van de toekomst en daar lagen grote mogelijkheden voor de jeugd. Robert, het oudste kind, heeft een bijzonder talent, dat al op zeer jeugdige leeftijd werd ontdekt. Hij kan bijzonder mooi tekenen en schetsen maken. Wat zijn ogen zien tekent hij met heel veel precisie op een stuk papier. Dit tekenen en schetsen heeft hij in de loop der jaren fantastisch ontwikkeld. Jeannette, de jongere zus van Robert, heeft een vrome inslag en zij trad, zoals in die jaren veel jonge meisjes, toe tot een nonnenklooster, waar ze zich bezighoudt met lesgeven aan de leerlingen van een lagere school ergens in een klein dorpje in de nabijheid van Parijs. Robert en zijn zus hebben ondanks dat ze in twee totaal verschillende werelden leven toch regelmatig contact met elkaar. Robert ontwikkelde zijn artistieke talenten op een kunstacademie in Parijs en werd een zeer begenadigd schilder, die het superrealisme tot zijn specialiteit maakte. Als Robert een stilleven schilderde, was het net of de appels en peren zo voor het oprapen lagen. Zo portretteerde hij ook zijn zus, nadat ze novice was geworden in het klooster van de orde der Franciscanessen, die in de omgeving van Parijs een klooster bewoonden en waar ze in alle serene rust het land bewerkt en de oogst op tijd binnenhaalt. Naast deze werkzaamheden geeft ze dus les aan kinderen op een lagere school. Doordat beiden een goede band met elkaar hebben komt Robert ook regelmatig op bezoek in het klooster van de Franciscanessen. In dat klooster hangt een indrukwekkende verzameling van religieuze schilderijen, die de kruisweg van Jezus vertellen. Het begint in de galerij met een schilderij van het laatste avondmaal, vervolgens een schilderij over de aanhouding van Jezus door de Romeinse soldaten, daarna een schilderij van de veroordeling in de menigte bij het paleis van Pontius Pilates, en een schilderij met als thema de kruisweg waar Jezus met een kruis op de rug door de straten van Jeruzalem loopt, daarop volgend een schilderij waarbij de Romeinse soldaten Jezus de kleren van

het lijf rukken, en als laatste werk de kruisiging op de berg Golgotha waarbij de spijkers door de handen en voeten goed waren geschilderd. Naast Jezus hangen twee veroordeelde moordenaars, die niet zoals Jezus met spijkers aan het kruis waren genageld, maar met touwen waren vastgebonden. In deze omgeving liet Robert altijd zijn gedachten los naar die tijd en werd er steeds een beetje droevig van. Samen met zijn zus beleefde hij dan elke keer weer de tocht die Jezus had moeten doorstaan voor de mensheid. Wat mensen elkaar allemaal aandoen is vaak met geen pen te beschrijven, was dan ook steeds zijn conclusie.

Laurent haalt de voordeursleutel uit zijn broekzak en maakt de voordeur open voor Sophie. Hij vraagt aan haar: 'Hoe laat hebben we morgen ook alweer afgesproken om bij Julien verstoppertje te gaan spelen?'

Sophie antwoordt: 'We gaan er vroeg in de middag naar toe, want dan kan ik in de ochtend nog een uurtje oefenen met mijn blokfluit. Want komende maandag heb ik weer les, ondanks dat het zomervakantie is.' Ze spreekt ietwat verdrietig. Niet dat ze een hekel heeft aan blokfluiten. Integendeel, ze vindt het prima om te oefenen, maar in de vakantie heeft ze zin in veel leukere dingen dan blokfluit te leren spelen. De blokfluitlerares is een wat oudere dame, die nogal streng is voor haar leerlingen. Haar grijzende haar heeft ze strak naar achter en het lange haar zit in een knotje. Ze woont dicht bij het huis waar Sophie woont en heeft daardoor ook wat vaker contact met de ouders van Sophie. De lerares vindt dat Sophie een muzikaal talent heeft voor het spelen van een blokfluit. Oefenen en nog eens oefenen is haar levensspreuk.

Eenmaal binnen in de hal lopen Sophie en Laurent elk naar hun eigen kamer om te spelen en wachten totdat moeder hun roept voor het avondeten. Tegen zeven uur roept moeder de kinderen: 'Het eten staat klaar, komen jullie naar beneden om te eten?'

Beiden roepen gelijktijdig: 'We zijn er binnen enkele seconden!'

'Omdat het de eerste dag van de vakantie is,' zei moeder, 'eten we vanavond eens lekker uitgebreid.'

Robert vraagt: 'Wat mag dat dan allemaal wel zijn moeders?'

Waarop Charlotte antwoordt: 'Je zult het vanzelf wel meemaken.'

Als voorgerecht heeft Charlotte een heerlijke dik gebonden groentesoep gemaakt. Een soep waar de kinderen dolblij mee zijn. Zelfgemaakte soep door mamma is de beste soep die je maar kunt krijgen. Charlotte vindt koken een plezierige bezigheid en ze steekt daar dan ook veel tijd in. Nadat de soep is verorberd, komt moeder met een hele grote dichte schaal. Nadat ze de deksel van die schaal heeft afgehaald, zien ze daar gebakken forellen op liggen met aardappelen. Het kon niet op deze avond van de eerste vakantiedag.

Aan tafel vraagt pa aan Sophie: 'En wat ga je morgen zoal doen?' Waarop ze zegt: 'Morgenochtend ga ik eerst blokfluit spelen en in de middag gaan Laurent en ik naar Julien toe, om daar verstoppertje te spelen.'

Robert zegt: 'Prima voor elkaar en als jullie gespeeld hebben dan zal ik morgenavond ook iets met jullie delen over mijn project waar ik nu mee bezig ben.'

'Fijn om te horen' zegt Laurent, omdat hij de verhalen van zijn vader met open mond volgt.

Moeder zegt: 'Nu nog een toetje en daarna mogen jullie nog even buiten spelen als jullie dat willen en daarna linea recta naar bed.' Het toetje was die avond een chocoladetaartje. Ook weer door Charlotte in de oven zelf gebakken.

Na het eten lopen Sophie en Laurent nog even de straatjes van Montmartre in en proeven daar de avondsfeer van een gemiddelde dag in de week aan het begin van de zomer eind juni 1911. Het leven in Parijs is voor de familie Leclercq mooi en goed. Sophie is een vlot en vrolijk meisje met heldere blauwe ogen en een klassiek gezichtje. Voor een twaalfjarige jongedame heeft ze een prachtige bos met lang blond haar. Meestal hangt het haar

los, maar bij tijd en wijle maakt haar moeder een paardenstaart. Dan is het een deftige jongedame.

Laurent daarentegen, de oudste van de tweeling, heeft grote bruine ogen die vrolijkheid uitstralen. En hij heeft een wat breder gezicht dan zijn zusje, met daarop een donkere blonde krullenkop. Beide zijn vrolijke en enthousiaste kinderen en zeker voor hun leeftijd slim en erg betrokken bij hetgeen er zich in hun wereldje afspeelt.

Nadat Robert zijn vrouw had geholpen met de afwas zaten ze samen in de salon. Robert, een man van drieënveertig, was een rustige vader. Hij was best lang, wat goed uitkwam bij het restaureren van zijn schilderijen, die vaak nogal hoog waren en ook een behoorlijke omvang hadden. Robert was gezegend met een mooie volle snor, die hier en daar wat grijze sporen in zich droeg. Ook hij had, net als zijn zoon, krulhaar, maar door de jaren heen waren de krullen toch vervlakt, maar er zat nog wel behoorlijk slag in zijn ietwat grijs wordende zwarte bos met haren.

Charlotte was een half jaar jonger en qua uitstraling een chique vrouw, waar Robert, toen hij haar voor de eerste keer ontmoette, direct van onder de indruk was. Zo mooi was zij. Hij ontmoette haar bij een vernissage, die de ouders van Charlotte destijds hadden georganiseerd. Romain Sicard, de vader van Charlotte, had een indrukwekkende kunstverzameling opgebouwd de voorbije decennia en organiseerde graag tentoonstellingen waarbij kunst een zo'n breed mogelijk gegoed publiek emotioneel moest raken. Een tentoonstelling van schilderijen waar Robert ook voor was uitgenodigd als jonge artiest. Er hingen werken van in Parijs opkomende kunstenaars zoals Pablo Picasso, Claude Monet, en werken van wat oudere kunstschilders zoals Vincent van Gogh, Paul Cezanne en Edgar Degas. Er waren veel belangstellenden op deze vernissage afgekomen. Er waren hapjes en er werd een wijntje geschonken. Toen Robert haar, met een glas rode wijn, zo zag staan, was hij direct betoverd door haar schoonheid en haar

lange losliggende haren. Met verbijstering en niet goed wetende wat hij deed, stapte hij op haar af. Per ongeluk stootte hij haar aan en zij morste wat rode wijn op haar mooie witte jurk.

‘O, sorry,’ waren de eerste woorden die hij kon uitbrengen.

Charlotte pakte het sportief op en zei: ‘Dat kan de beste overkomen.’

Zo raakten ze met elkaar in gesprek.

Charlotte vroeg: ‘Hoe kom jij hier terecht?’ Want het publiek dat was uitgenodigd was al wat op leeftijd en deze lieden hadden geld om kunst te kopen.

Robert antwoordde haar zelfverzekerd: ‘Ik ben zelf ook een opkomend kunstenaar en heb toevallig een uitnodiging weten te bemachtigen. Ik ben erg geïnteresseerd in de kunstwereld. Er is zo veel talent hier aanwezig en er hangen zo veel prachtige schilderijen, dat je vanzelf wel enthousiast moet worden.’

Eigenlijk klikte het tussen beiden van het begin. Ze had op die eerste ontmoeting lang haar en dat heeft ze nu nog steeds, maar ze steekt het steeds op, wat weer een beetje bijdraagt aan haar uitstraling. Charlotte heeft een zacht karakter en besteedt veel tijd aan haar uiterlijke verzorging.

Robert zat in zijn zetel en zei tegen Charlotte: ‘Het project waar ik opdracht voor heb gekregen is wel de mooiste en belangrijkste opdracht die ik ooit heb gekregen. Je zult het bijna niet kunnen geloven, maar ze hebben mij enkele weken geleden gevraagd om de *Mona Lisa*, het wereldberoemde schilderij van Leonardo da Vinci, te restaureren, in het Louvre. Ik heb er even over moeten nadenken en nog tegen niemand iets gezegd. Het is een zeer belangrijke en verantwoordelijke opdracht. Maar ik heb vandaag akkoord gegeven aan de directie van het museum. Ik heb zelfs al enkele voorbereidingen getroffen.’

Om de zoveel tijd dienen schilderijen te worden gerestaureerd of te worden schoongemaakt door professionele kunstenaars. Zo ook de *Mona Lisa*, een schilderij dat in het Parijse museum het